De Molenvriend

nr. 85

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 0485-478818	5446 PH WANROIJ
	E-mail: molenvrienden@home.nl	
PENNINGMEESTER	Rob Snel	Chopinstraat 33
	Tel. 024-3582526	6584 EJ MOLENHOEK
BESTUURSLEDEN	Peter Pouwels	Vijverweg 6
	Tel. 024-3974266	6562 ZL GROESBEEK
	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER

REKENINGNUMMER: 16.89.81.858 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij John Houben.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
Bol Adviseurs, Boxmeer
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
J. van Haren Diervoeders b.v. Gassel
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Havens Diervoeders, Maashees
Hendrix Legpluimveegroep, Heijen
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Nabuurs Transport bv, Haps

Colofon

DE MOLENVRIEND 85, jaargang 30, nummer 1, april 2014
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 15,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 1,50.
ISSN 1384 8526

REDACTIE *Mari Goossens* *Frans Rademakers*
Marko Sturm *Paul Verheijen*

REDACTIEADRES *D. Boutsstraat 25* *5831 VN BOXMEER*
e-mail: mjfagoossens01@hetnet.nl
De Erica 2 *5831 RX BOXMEER*
e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl

VERDER WERKTE(N) MEE *Walter Cornelissen, Frits Harteman, Peter Pouwels, Jan van Uden*

ILLUSTRATIES *Mari Goossens, Peter Pouwels Rob Snel, Jan van Uden*

VOORPAGINA *Molen "Nooitgedacht" te Afferden.*

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur**
pagina 5	**In memoriam – Harry Daverveld**
	door: Walter Cornelissen
pagina 6	**De Stella Polaris te Dieden**
	door: J. van Uden
pagina 10	**Molen van Groeningen**
	door: Peter Pouwels
pagina 13	**Verslag van de jaarvergadering dd. 11-2-'14**
	door: Walter Cornelissen
pagina 15	**Molenpoëzie**
pagina 16	**Aan de licht**
	een portret van drie generaties molenmakers Beijk
	door: Mari Goossens (interview)
pagina 19	**Molens in de regio**
	door: Mari Goossens en Marko Sturm
pagina 22	**Molenbezoek in de regio**

Van de redactie

Onlangs bereikte ons het droevige bericht dat Harry Daverveld, vrijwillig molenaar van de Heimolen te Sint-Hubert, is overleden. Op pagina 5 wordt hier uitgebreider bij stilgestaan, maar vanwege het vele werk dat Harry in het verleden voor dit blad verricht heeft, mag zijn naam ook op deze plaats niet ontbreken. Harry heeft bijgedragen aan het rondbrengen van Molenvrienden in de directe omgeving en hielp ook met het vouwen en nieten, toen dit nog met de hand gedaan werd. Daarnaast was hij altijd graag bereid om bij de redactievergaderingen mee te denken over nieuwe onderwerpen voor dit blad.

Met de vroege en warme lente kan het u niet ontgaan zijn dat het jaar 2014 al weer enige maanden oud is. Dit betekent dat er ook weer een verslag van de jaarvergadering in dit nummer opgenomen is.

Tot slot wil ik een bijzondere aflevering van de rubriek "Aan de licht" onder de aandacht brengen. Mari Goossens schetst daarin een portret van de drie generaties molenmakers Beijk, nu Max Beijk het bedrijf van zijn vader overneemt.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Afgelopen periode stond voor het bestuur in het teken van de jaarvergadering. In dit blad staan de notulen hiervan. Zeer interessant was het verhaal van Marloes v.d. Hei over haar werkzaamheden voor de molenstichting Noord-Brabant. In de notulen staat ook hierover geschreven.
Financieel staat de vereniging er goed voor dus er komt geen contributieverhoging, maar de kosten blijven stijgen dus het bestuur zal waakzaam blijven.
De bestuurssamenstelling zal hetzelfde blijven.
In de jaarvergadering kwam ook het punt veiligheid aan de orde. Middels veiligheidsbladen hebben we een aftrap gemaakt om hier het komend jaar meer aandacht aan te gaan schenken. Door het Gilde zijn er veiligheidscoaches aangesteld die wij zeker een keer uit gaan nodigen om het een en ander duidelijk te krijgen.

Het bericht dat Harry Daverveld op 2 maart is overleden kwam bij het bestuur niet onverwacht, omdat Harry al geruime tijd ziek was. De oproep aan alle molenaars om hun molen in de rouwstand te zetten werd massaal opgevolgd. Dit gebaar gaf de familie en ook buitenstaanders een zeer warm gevoel. We hebben hier heel veel positieve reacties op gekregen Hiermee wordt ook weer de saamhorigheid in de vereniging getoond. Ook dit werd door de pers opgepakt met een grote foto van de Heimolen op de voorpagina. De familie Daverveld wil de vereniging langs deze weg dan ook hartelijk danken.

Tweede Paasdag is er weer een nieuwe editie van de lokale molendag. De molens in het noordelijke gedeelte van het Land van Cuijk en gemeente Heumen en Plasmolen zijn dit jaar aan de beurt.
Molenaars veel succes op deze dag, we hopen dat er veel bezoekers mogen komen.
In april zal op de Hamse Molen in Wanroij het voorjaarsexamen van de Hollandsche Molen afgenomen worden. We wensen de kandidaten veel succes.
De Molen in Mill heeft de financiën ook rond en de restauratiewerkzaamheden zijn gestart. Wij wensen alle betrokkenen veel succes met dit project en hopelijk hebben we er binnenkort weer een maalvaardige molen erbij.
Op de planning staat ook de BBQ, dit jaar op de watermolen in Oploo. Hiervoor zoeken wij mensen die de organisatie op zich willen nemen. Graag melden bij het bestuur.

Tenslotte willen wij het nieuwste lid van de vereniging, Marloes van de Hei, welkom heten.
Ik wens u allen een goed voorjaar en veel molenplezier.

Walter Cornelissen
secretaris

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

In Memoriam

Harry Daverveld

Op zondag 2 maart is Harry Daverveld in de leeftijd van 78 jaar overleden. Hij was sinds 6 december 1995 als vrijwillig molenaar verbonden aan De Heimolen in Sint Hubert. Uit respect hebben de molenaars van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk en omstreken (Land van Cuijk, Noord-Limburg en gemeente Heumen) hun molen in de rouwstand gezet.

Harry, een bescheiden rustige man die van alle markten thuis was, begon aan het einde van zijn loopbaan als postbesteller bij de PTT aan de opleiding tot vrijwillig molenaar. Hij woonde op een paar honderd meter van de molen en kon altijd een oogje in het zeil houden. Later ging hij in Boxmeer wonen van waaruit hij wekelijks richting Sint Hubert reed.
Met Don Werts als molenaar begon Harry als leerling op de Heimolen te draaien. Ook bij de andere molens in de regio deed hij zijn ervaring op om klaargestoomd te worden voor het landelijk examen op 22 september 1997 op de Hamse Molen in Wanroij. Harry was sinds 1995 bijna iedere zaterdagmiddag op de molen, eerst met Don, later met Hans en tot op heden met Walter als collega-molenaar.
Harry verveelde zich niet, altijd was hij bezig om iets in de molen te verbeteren of veiliger te maken en had hij niets te doen, dan maakte hij overal een foto van. Hij heeft in al die jaren van alles bij elkaar getimmerd, gefotografeerd of gefabriceerd.

Harry was op en top muzikant, vroeger speelde hij in de fanfare en de muziekkapel. Later is hij als kapelmeester de Heigalmers in Wilbertoord het blazen en noten lezen gaan bijbrengen. Deze functie bracht met zich mee dat deze kapel jaarlijks eind juni hun oefenjaar afsloot bij de Heimolen met muziek en een drankje. Later kwamen daar nog andere muziekgroepen bij en nu is het een jaarlijks terugkerend evenement geworden. De laatste jaren deed ook zijn familie met hun orkest de Gries Köpkes mee, waar Harry ook de leiding over had.
De vereniging Molenvrienden Land van Cuijk kon ook altijd een beroep op Harry doen als er iets gemaakt moest worden of wanneer het blad de Molenvriend rondgebracht moest worden; hij deed het met alle plezier.

Het instorten van de invaart in 2007 heeft diepe indruk op hem gemaakt en hij heeft het er lang moeilijk mee gehad. Daarna was het zoveel te beter dat de molen een grote restauratiebeurt kreeg en de molen er weer picobello bijstond. Het enige wat hierna een probleem opleverde was dat er veel vocht door de muren in de molen kwam. We zouden de cementlaag van de muren gaan halen, een stuk hebben we als proef gedaan en Harry kon hier bijna niet aan meehelpen. De verschrikkelijke ziekte die hem in zijn greep kreeg begon hem te hinderen en de laatste 9 maanden kon hij niet meer naar zijn geliefde molen. Hij werd tot op laatst nog graag op de hoogte gehouden hoe het op de molen ging. Via de webcam die op de molen gericht staat kon hij nog een oogje in het zeil houden. Op 8 maart hebben we definitief van Harry afscheid genomen in het crematorium in Venray. De massale belangstelling bij de avondwake en crematie getuigt dat Harry een zeer gewaardeerd en geliefd persoon was.
Harry, jouw naam staat in de donsbalk gegrift en zal niet vergeten worden. Vaarwel Harry, fijn dat ik jouw collega-molenaar mocht zijn.

Walter Cornelissen

De Stella Polaris te Dieden

Er stond en staat in Dieden ook een molen, de Stella Polaris ofwel poolster.

Een paar maanden geleden (Het is nu 1 jan. 2014) berichtte het Bhic dat de Diedense schepenprotocollen - dit zijn boeken volgeschreven met akten, testamenten, enz - online stonden. In die protocollen staat de ellende, die ondernemer Corstiaen Blankers en zijn vrouw Geertruyd van Emmikhoven overkwam en die hij anderen aandeed. Hoe het Corstiaen verging zal "het hele dorp" wel tot in de puntjes geweten hebben en besproken hebben. Of Corstiaen ene echte Dietense was of van buiten kwam en of de mensen hem met open armen ontvingen, zodat ze voor het malen van een zakje koren niet meer naar Batenburg of Ravenstein hoefden te kruien? Wie zal het zeggen?

Tekening van de huidige Stella Polaris te Dieden

Dat staat er in die protocollen niet te lezen. Natuurlijk durven ze niet direct in zijn gezicht te zeggen, of op te nemen in de akte, dat Corstiaen geen hand uitstak en liever den dikke mijnheer uithing! Zonder de portemonnaie te trekken! Of die arbeiders overdag "Nog iets onder de neus kregen" wat eten en drinken betrof? Het bouwen zal naar de zin van heel Dieten, niet zo hard hebben opgeschoten. Het zal niet alleen het gesprek van alle dagen zijn geweest op de velden en de kerkwegen, maar vooral in de kroeg en 's avonds rondom de haard. En dat zal niet alleen tot grote ramp en teleurstelling van Corstiaen zijn geweest, maar vooral voor de geldschieters, de leveranciers van materialen en de arbeiders zelf, want die ondervonden dat Corstiaen geen cent te makken had!
Zo kon het niet langer doorgaan.

Koopman Verthuysen opent de rij van de "gedupeerden", stapt naar de schepenen en laat op dinsdag 7 april 1733, pag. 257, officieel noteren dat hij beslag gaat leggen op alle ongerede en gerede goederen van Corstiaen wegens geleverd hout voor de somma van 370 gulden.
Ook komen de molenmeesters Jan Straven en Jan Bouwmans op de proppen met onverminderde preferentie op legale hypotheek voor de nog te bouwen molen van Corstiaen Blankers wegens 120 gld en 9 stuivers voor hemzelf en zijn twee knechten, 3 juli 1733, pag. 258.
Thomas Smits en Berend Tronenbroek laten op pag. 259 beslag leggen op de mulder zijn goederen en wel voor 299 gld en 9 stuivers wegens levering van planken en timmerhout tegen 5 %, binnen vier weken te betalen. Daaronder begrepen een gulden wegens geleend geld voor arbeidsloon. Bovendien nog 12 gld en 14 stuivers als rest van 21 gld, voor 35 dagen loon. Dit is exact 60 cent per dag!
Op pagina 265 bekennen Corstiaen en Geertruyt verschuldigd te zijn aan Gerrit Hendrics en Teuntje Corsten Brand voor een bedrag van 799 gld tegen een rente van 5 % tot verzekering der materialen zoals hout, steen, ijzerwerk en meer, voor een molen, "die eerdaags opgerigt staet te worden", zaterdag 15 augustus 1733.
Op den 29 febr 1734 pag. 273 laat Sijmen Burgers weten, dat hij nog een vordering heeft van 57 gld en 18 stuivers aan arbeidsloon.
Jacob Laroy legt beslag voor zichzelf en voor Hendrik Jansen wegens 16 gld. als restant van gepacht hooi op de 4 hond, den Oortjensweerd genoemd en gehorigh aan de pastorij van Dieden en van Hendrik Jansen 15 gld. wegens 6 vim geleend dekstro van op de molen, 30 jan. 1734 (pag. 275).
De timmerman Bertus de Bont wegens verdiend loon van 21 gld onder aftrek van 15 gulden van 29 mei tot 23 augustus 1733 en dan 36 gld. wegens verdiend loon van 23 aug 1733 tot…..30ste jan 1734.
Even voor ik me afvroeg of "Corstiaen wel ooit zijn knip zou hebben getrokken voor een potje bier of zo", kom ik op pag. 278 het beslag van Hendrik van de Koolwijk tegen, die zonder betaald te worden voor 40 gld. aan bier heeft afgeleverd, dat door de arbeiders gebruikt is tijdens het bouwen van de molen!
Volgens mij heeft Corstiaen die molen op het eind van 1733 toch voltooid? Misschien hadden de beslagleggers beter even kunnen wachten tot de molen na een paar maanden in gebruik was genomen. Misschien hebben ze dat ook, maar vroeg Corstiaen te veel maalloon? Of maakte hij te royaal gebruik van het gezegde "De bakker knept en de molenaar schept!"?

Tot hiertoe meende ik aan het eind van de vele besaeten te zijn. Ik wilde nog even opzoeken “hoeveel de Heer van Dieten nog te “besaeten” had”.
Ik heb het tot nu toe niet gevonden, maar op 1 febr. 1734, kom ik nog een stel anderen tegen, die Corstiaen aan zijne jas trekken!
Pag 280. Gijsbert Jansen komt voor zich, Rogus Arts en Jan Willems:
Eerstelijk voor 25 gld en 4 stuyvers wegens peerthuir, karvragt, schoven strooij en bouwloon.
Rogus Arts heeft nog 42 gld. te goed voor timmerloon en huir van de winden. Dit zijn dommekrachten (b.v. kaapstaanders) om zwaar materiaal te verplaatsen.
Jan Willems heeft nog te goed 24 gld. en 12 stuyvers wegens pagt van 7 hond weyland op kerstmis 1733, waaronder ook de ongelden (onkosten) van 1733.
Op pag. 290 maakt Derk Cokke duidelijk, dat hij nog 55 gld. en 14 stuyvers niet betaald heeft gekregen,
Op pag. 291 blijkt dat Aert Aerns ook nog 19 gld. en 10 stuyvers tegoed heeft. Op pag. 292 maakt Mathijs Jansen bekend, dat ook hij nog 120 gld. en 16 stuyvers moet beuren wegens arbeidsloon.
Op pagina 333 van protocol 1724- 1748 vinden we, dat De schepenen Claes Megens, Rijk Rutten en Gijsbert Jansen certificeren (d.i. bevestigen door ondertekening) dat voor hun zijn verschenen Corstiaen Blakerts en zijn vrouw Geertruy van Emmikhoven cum tutori marito,(als echtgenoot) om te willen verkopen de windmolen met al zijn gereedschappen, regten en toebehoren.
Dit met de schepenzegel in groen wasch bedekt en getekend
13 februari 1734.

Hierna komt op pag. 336 een request (verzoekschrift) aan Claes Megens als de oudste schepen en als stadhouder van de Heer van Dieden, tot d’expeditie (uitvoering) der citatie (dagvaarding) wegens den molen. Het appointement (rechterlijke beschikking) en het verzoek in desen gedaen tot de expeditie der versogte citatie, werd geaccordeerd door de secretaris op 15 april 1934.

Request aan de Heer van Dieden. Pag. 334/334.
Presentas omnes (terwijl iedereen aanwezig is) vertellen Corstiaen Blankers en Geertuyd van Emmikhoven hoe dat deselve hebben moete vernemen, dat niet alleen de verscheydenen van haar crediteuren op hare wind run en coornmolwen hebben geprocedeert maar ook van gedagte sijn om verder te procederen en aan te stellen tot curateuren advocaat J.C.Swaen en de procureur Jan Flore Alden burg. Actum 15 april 1734.

Op pag. 336 zien we het request aan E. Claes Megens als oudste schepen en stadhouder der Hoge Vrije Heerlijkheid Dieden om de curateuren te verzoeken wegens de molen tot expeditie der citatie.
Dit houdt in dat den advocaat als volmachtiger op speciaal versoek van Corstiaen en Geertruyd en met volkomen toestemming van de meeste van hare crediteuren de molen mag verkopen binnen ses weken na insinuatie (gerechtelijke aanzegging) alle hare scheyn en de bescheyt van hare pretensies (aanspraken) op de duk(dijk?) gemelde molen ter secretarie deser Heerlijkheit in te brengen op poene van verstek met intimatie (aanzegging) dat na omkoming van die ses weken te rekenen na publicatie, affiche en insinuatie dese verder sal worden geprocedeert op dinsdag 27 juli 1734 ten huysen van Peter Jansen na middags. Om een uur sullende de finale verkopingen op gelijke uur en plaats ses weken daarna geschieden te rekenen na publicatie, affiche en insinuatie. (...) woensdag 9 juni 1734.

Op 25 oktober 1734 krijgen Corstiaen Blankers en zijn vrouw Geertruyd van Emmokhoven bij decreet de opdracht van Claes Megen als oudste schepen en als stadhouder, dat zij met het uytbranden der keersen hebben laten insetten op een hoogen om dienvolgens aan de meest biedende te verkopen een schoone agtkantige Wind- Koorn en Runmolen met twee paar stenen en gereedschappen. Zijnde vrij erf en goed met geenen ander renten, Tiensen en andere uytgangen beswaert als alleen met een jaerlicxe erfpagt van twaalf gulden ten behoeven van de Hoge Heer van Dieden als mede dat na genoemde koper om de molen een hekken of twijn sal moeten zetten

Pagina 230 van protocol 1749 1771 lezen we, dat den weled. Geb. Heer Coenraad Diederik Neomagus Singendonk, postmeester der Stad Nijmegen in qualiteit als gevolmagtigde van de Weled. Vrouwe Agnes Hoeuft van Dieden cedeert en transporteert in volle eygendom aan de molenaar Andreas Sengers en Johanna Vos en haar erven voor 350 gld. Huys en Hoff groot twee hond door de kooperen bewoond en gebruykt. Gelegen Oost en Zuid de gemeente, Noord den dijk en West de Edl. vrouwe van Dieden.

Als de kaars is opgebrand slaat de wip omhoog en is de laatste bieder koopman.

Als vrij erfgoed met geen lasten van renten tiensen, overthiensen of erfpacht, beswaert alleen met een thiens van 3 pint olij ad ses stuyvers jaarlijks ten behoeven van De vrouwe v Dieten als mede met de helft van een roede en 13 voet dijk en dan nogh met ses en drie voet dijk.
Getekend 7 juli 1757

Pag. 342 van protocol 1724-1748 vinden we de opdragt aen Andries Sengers van een agkantige molen herkomende van Corstiaen Blankerts en Geertuyd Emmikhoven.
Op zaterdag 7 september 1734 wordt Andries voor 1337 gulden koper van de molen. Deze koop wordt bevestigd op maandag 25 oktober 1734.

Op pagina 153 van protocol 1733-1805 stond het vervolg van het molenverhaal.
De familie Sengers heeft ruim vijftig jaar lang hun molen tot tevredenheid van iedereen laten draaien en malen. We hebben immers in die tijd geen schriftelijke bezwaren gevonden. Ik moet er wel bij vertellen, dat ik tot op nu (zondag 5 jan 2014) geen bezwaren, besaeten of andere klachten heb gevonden.
Johannes Francis van Erp weduwnaar van Elisabeth Sengers en vader en voogd van zijn vijf minderjarige kinderen nl Johannes, Andries, Maria, Francis en Anthoni, allemaal erfgenamen van wijlen haaren grootvader en grootmoeder Sengers en Johanna Vos, hebben verkogt:
Den molen met zijn toebehoren:
Het molenaars Huijs, Hoff, Boomgaard, Scheur en Brouwerij. Als ook twee akkertjes van twee hond bouwland groot 2 hond groot.

Het volgende item in het schepenbankboek vertelt ons de opdracht van de kinderen en erfgenamen van molenaar Andries Sengers en Johanna Vos, echtelieden ten behoeve van Adrianus Gremmen en Adriana Linsveld publicq te hebben verkocht voor 4415 gulden:
Eene schone achtkantige windkorenmolen tegelijk met de pelmolen of pelderij, voorsien yder met twee paar stenen en verdere gereedschappen als mede Huys, Boomgaard, Scheur en brouwerij met daarin staande de kooperen ketel en houten kuyp plus die twee akkertjes alsook twaalf roeden en vier voet dijk in de paalnummers 91 tot en met 97. En voorts alle actieve en passieve servituten en regten en geregtigheden die van ouds daartoe behoren. Wijders met de last om op de dijk om de molen hekken of heiningen te maken en altoos te onderhouden in sodanige staat, dat het vee het geene langs de dijk weyen geen ongemakken hetsij door het slaan van de molenswingels komen te leyden en dat soo dikwijls als passagiers of huysluyden, die te paard met karren, wagens of andere rijtuigen de dijk onder of boven passeren.
Verder niet beswaart met verpondingen (d.i. belasting op vaste goederen) en andere gemene ‘sHeeren schattinhgen en lasten. Voorts met een jaarlijke thiens van 12 gulden 19 styvers en 8 penningen ten behoeven van de Weled. Gestrenge Heer dezer Heerlijckheyt. (2 may 1785)

185 (protocol 1772- 806).
Peynding van de Heere Versteeg woonachtig te Maasbommel op goederen van Adianus Gremmen uit kracht van besaat dato 15 september 1785 waarvan de insinuatie op de 20ste daaraan volgende na behoren is geschied en waartegens in gevolgen verklaringen

De auteur heeft geen foto’s van de oude Stella Polaris kunnen vinden, maar het moet een achtkantige grondzeiler geweest zijn met een hek er omheen, zoals “De Zwaan” te Moriaanshoofd (foto: Wikipedia)

van De Heere Suretanis intra terminum geen ontsaet gedaan heeft, enz. Gedaan zaterdag 5 augustus 1786

Adriaan Gremmen vliegt daags daarna erboven op en er overheen met zijn panding met Peter Omen als hoofd schepen en schrijft – natuurlijk met lachende goedkeuring op het Latijns woordgebruik van de Heer Verstegen- ten alle rechten:
"A salvis quibus cumque ai remediis jurs (een waardeloos stuk van gerechterlijk mededinging) juridische et de jure compitentibus" pandkering tegens zodane "nulle repatoire" (onzinnige panding) uit kracht en besaat 15 september 1785.
Adriaan krijgt verder in dit boek ook op een zeer vervelenden en bedreigende manier te maken met Arian Ariens Raaymakers. Toch komt er op Pagina 361 (protocol 1772-1806) na een jaar of acht een publiek verkoop van de Molenaar Adrianus Gremen. Adriaan Gremmen en Adriana van Lindsvelt verklaren in 1794 verkogt te hebben aan Arnoldus van Dieten en Anna Geertruy van Huisseling den Agtkantige wind- en korenmolen met toebehoren en Huys hoff en akkertjes voor zes duysent twee honderd gulden. Op dezelfde condities als Sengers aan hem verkocht heeft Het zal hem misschien bij de finale verkoop enigszins ongewild aan zijn kont zijn blijven hangen, met de bedoeling, dat er nog iemand wat hoger bood en daardoor een aardige cent als opbieder kreeg. Niet met de bedoeling eens flink voor wat geld te gaan malen of een aardige pot geld over te houden. Toch heeft hij er in die 9 jaren zo'n 1785 pietermannen aan verdiend!?

Na hem zullen de Van Huisselings de molen hebben laten draaien tot het vreselijk ongeluk van Jacobus van Huiselijk 15 febr 1922.
Als dit zo is zouden er nu nog Dietese mensen kunnen rondlopen, die de volgende molenaars nog gekend hebben.
Mijn moeder vertelde, dat ene Lambertus Bijl ene mulder is geweest, die - nadat hij de door hem gerepareerde leren wasmachineriem had teruggebracht- "nog even is gaan zwemmen". Mijn moeder had hem nog extra gewaarschuwd, dat op het eind van de kribbe het gruwelijk gevaarlijk was!.
Hij is er niet meer levend van teruggekomen.
Later hoorde mijn moeder zeggen, dat hij zich daar heeft verdronken vanwege een verboden relatie met een dochter van Romein. Dit zal een zuster geweest zijn van Willem Romein.
De molenaars, die ik gekend heb waren Marinus Bijl en na hem Kees van Rijn.
Van 1794 tel ik dan de Van Huisseling 128 jaar, Lambert van 1922 tot voor, of net in den oorlog. Marinus Bijl zal hem opgevolgd hebben tot na den oorlog. Als laatste Kees van Rijn, die is het ook nog een tijdje geweest. Er werd aan getwijfeld of hij wel voldoende klanten kreeg, want onder den oorlog was ie controleur en heeft hij ook wat "razzia's" veroorzaakt in zijn en ons eigen Die.te!

tekst: Jan van Uden
bewerkt door: M. Goossens

Over de auteur en de molen:
Jan van Uden is geboren in Dieden en is een boek over zijn dorp aan het schrijven. Hij is gepensioneerd hoofd der school van Vortum Mullem en heeft veel kennis over de historie van onze streek.
Hij heeft daarin een hoofdstuk aan de molen gewijd, waarvan dit een uittreksel is.
De molen die er nu staat is een stenen stellingmolen die blijkens de tekst op de luiken van de achterkeuvelen in 1865 gebouwd is (molendatabase 511). Er is sprake van een brand. Wellicht is de achtkantige grondzeiler zoals op het fotootje een betere weergave van de vroegere molen omdat hij zo dicht aan de weg stond dat er ter bescherming van het vee en verkeer een hek om gezet moest worden. Daarom is er bij de nieuwbouw waarschijnlijk voor een lage stelling gekozen.
Deze informatie is nog niet bekend bij de Molendatabase

M.G.

Molen van Groeningen

De Groeningse of Vierlingsbeekse windmolen / korenmolen lag aan de Molenweg in het Groeningsveld. De molen, een zgn. grondzeiler, is in 1828 gebouwd op een kleine verhoging midden in het open landschap.

Molenaar Gerard Aerts (1766-1845), bouwer van de Groeningse molen ?

Gerard A(e)rts uit Meerlo is geen onbekende in de molenwereld, hij was molenaar, olieslager en pachter van de Meerlose watermolen op de Elshout. In 1819 bouwde hij in Oirlo een nieuwe windmolen, welke hij vervolgens verpachtte. In 1824 kocht hij nl. de Biesseltse molen, met waarschijnlijk de bedoeling deze in Meerlo of mogelijk Groeningen weer op te bouwen. In het koopcontract was nl. een bepaling opgenomen dat de molen binnen een half jaar afgebroken en afgevoerd moest zijn, buiten de gemeente Mook.
Waarschijnlijk wordt de afbraak van de molen uitgesteld en mag molenaar Jacobs, die bij de Biesseltse molen woont, deze molen in bedrijf houden tot aan zijn dood in 1828. Gerard A(e)rts, die rond 1827 naar Swolgen is verhuisd, laat in 1833 de inmiddels afgebroken Biesseltse molen in zijn woonplaats opbouwen. Mogelijk speelt ook de Belgische revolutie (1830-1839) een rol in het proces, dat de molen pas enkele jaren na aankoop wordt afgebroken en elders weer wordt opgebouwd. Waarschijnlijk is Gerard A(e)rts ook de bouwer van de nieuwe molen te Groeningen, welke in 1829 voor zes jaar verpacht wordt aan Nicolaas Coppens.

In 1835 komt het tot een rechtszaak tussen de zoon Hendrik Aerts te Groeningen die namens zijn vader Gerard Aerts gevolmachtigd is om te bemiddelen in de rechtszaak tegen pachter Nicolaas Coppens. Aanleiding tot deze rechtszaak is een conflict tussen de eigenaar en de pachter over de vergoeding van gemaakte kosten voor reparaties en vernieuwingen door de pachter, nadat in de zomer van 1832 de bliksem in de molen was ingeslagen. Ook eist de pachter een vergoeding voor gederfde inkomsten, over de periode dat de molen niet maalvaardig was. De eigenaar wil dat de pachter binnen 10 dagen na het vonnis de molen met aanhorigen ontruimt en verlaat, en deze in een behoorlijke staat overdraagt. Tevens dient de pachter het restant van de pacht, zijnde f 306,57 over de jaren 1834-1835 alsnog te voldoen.

Aktes in het vredesarchief

Onderwerp: Akte van niet-vereniging
Beschrijving: Hendrik Aerts, particulier, Groeningen, als gevolmachtigde van zijn vader Gerard Arts, grondeigenaar te Swolgen gemeente Meerlo (Limburg), eiser; Nicolaas Koppens, molenaar, Groeningen, geassisteerd door mr. Lodewijk Verheijen, advocaat te Boxmeer, gedaagde. Eiser wil dat gedaagde: 1. binnen 10 dagen na vonnis de windmolen met de aanhorigheden door hem bezeten en gebruikt, staande te Groeningen, moet ruimen, verlaten en ter beschikking stellen en deze in behoorlijke staat moet overgeven. De molen staat bekend onder de naam “Groeningsche molen”. 2. aan eiser moet betalen het restant van de pacht, zijnde f 306,57 over de jaren 1834 en 1835. De eiser is eigenaar van de molen en heeft deze aan gedaagde verpacht. De pacht moet worden voldaan aan Petrus Voss, schoolonderwijzer te Vierlingsbeek, volgens akte gepasseerd op 14.03.1829 voor notaris Rink te Vierlingsbeek. Volgens eiser wordt de molen niet goed onderhouden. Gedaagde zegt dat het onnodig was de vrederechter in te schakelen. Hij wil

Kadasterkaart 1811-1832 Vierlingsbeek Noord sectie B blad 2

de molen op 30.04.1835 verlaten en de achterstallige huur betalen als de eiser bereid is aan hem de kosten te vergoeden die hij heeft moeten maken aan reparaties en vernieuwing, nadat in de zomer van 1832 de bliksem in de molen was ingeslagen, alsmede de schade die hij heeft ondervonden door het stilstaan ervan. Partijen komen niet overeen.
Datering: 02.04.1835, Plaats: Boxmeer
Toegangsnummer: 21 Inventaris nr. 1294 volgnr. 22

Op de OAT behorende bij de kadasterkaart van Vierlingsbeek 1811-1832 staat Hendrikus Arts uit Meerlo vermeld als eigenaar van perceel 621, waarop erf met molen. Het Groeningse gilde beschikt over een koningsschildje uit 1845 waarop ene H. Aerts als koning vermeld wordt. Deze Hendrik(us) A(e)rts komen we ook tegen in het gildeboek als koning in 1845 met de toevoeging “de molenaar, Gildebroeder van 1843 tot 1877”.

Dat Nicolaas Koppens een “lastig” persoon is, blijkt uit onderstaande aktes uit het archief van de vredesrechter.
Onderwerp: Vonnis
Beschrijving: Nicolaas Coppens, molenaar, Groeningen, eiser; Jan de Groot, bouwman, Overloon, gedaagde. Betreft f 18,18 wegens geleverd meel. Gedaagde ontkent. Getuige: Hendrik van Agten, 63 j., dagloner, Groeningen.
Datering: 24.09.1832, Plaats: Boxmeer
Toegangsnr. 21, inventarisnr. 1306

Beschrijving: Nicolaas Koppens, molenaar, Groeningen, eiser; Johannes Kelders, zadelmaker, Groeningen voor 75c en Dirk Brouwers, schoenmaker, Groeningen voor 3 gld en 15c. Eiser verzoekt aan de zaak geen gevolg te geven.
Datering: 19.09.1831, Plaats: Boxmeer
Toegangsnr. 21, inventarisnr. 1306

Mogelijk is Nicolaas Koppens afkomstig uit Heeswijk, een stiefzoon van Jan van Hoorn, molenaar te Heeswijk. Jan van Hoorn is op 30-09-1764 gehuwd met Bartel Coppens.
Nicolaas Koppens is van 1782 t/m 1799 molenaar op de Heeswijkse standaardmolen.

Adriaan Hombergen, molenmeester wonende te Erp en Machiel Schoonwater, wonende te Reek, hebben getaxeerd de korenwindmolen staande op de heide in Heeswijk en toebehorende Wouter van Ujen. Nicolaas Koppens is de afgaande molenaar.
Datering: 01-10-1800, Pagina: 081 -084, Soort akte: Taxatie
Plaats: Heeswijk, Toegangsnr. 7613, inventarisnr. 27

Bericht op een verzoek van Nicolaas Koppens, molenaar op de Kilsdonkse watermolen te Dinther met een verzoek om een run- en schorsmolen te mogen oprichten onder Dinther, in welke akte ook worden genoemd Erp, Veghel, en Gijsbert van Beresteijn als eigenaar van de molen ter Steen onder Berlicum, die allen hun visie geven.
Datering: 29 juni 1801, Plaats: Dinther
Toegangsnr. 9, inventaris nr. 40

Verhoren onder ede van Francis Verhoeven, Melt Broekhoven, Adriaan van den Akker, Antonij Geevers, Lambertus Dobbelsteen, Willem van Loon, Antony van Hertum en Lambertus van de Ven op verzoek van Nicolaas Koppens of zij hebben gezien dat Nicolaas Koppens ten huize en herberg van Johannes van Doorn, Jan Dries van der Burgt, wonende als knecht bij Dirk van Kilsdonk, door de rok gesneden heeft.
Datering: 07-05-1796, Soort akte: Ondervraging
Plaats: Heeswijk, Toegangsnr. 7613, inventarisnr.2

Familie Verhofstad

In 1872 werd Geradus Verhofstad eigenaar van de molen. Hij was ook Gildekoning in 1879-82,-84,-90 en was Gildebroeder vanaf 1873 tot 1925.

Gerardus Hubertus Verhofstad, geboren te Well circa 1846, overleden te Vierlingsbeek 16-08-1925, als zoon van Arnoldus Verhofstad en Francina Henckens, trouwt op 04-05-1874 te Sambeek, met Johanna Maria Vink, geboren te Sambeek 19-05-1842, als dochter van Albertus Vink en Johanna Jacobs, overleden 17-01-1921 te Vierlingsbeek.
Volgens een vermelding in het blad De Molenaar is Gerardus Hubertus Verhofstad in 1899 president van de Algemeene Nederlandsche Molenaarsbond, afdeling Boxmeer.

Molen van Groeningen, 7 juli 1910, foto van de familie Nielen uit Canada

Albertus Gerardus Verhofstad, geboren te Groeningen 10-02-1877, als zoon van Gerardus Hubertus Verhofstad en Anna Maria Vink, trouwt op 18-05-1920 te Vierlingsbeek met Antonette Elisabeth Stevens, geboren te Vierlingsbeek circa 1890, als dochter van Gerardus Johannes Stevens en Wilhelmina Antonia Vermaaten. Albertus, geboren te Groeningen en opgegroeid met het molenaarsbedrijf, overleed op 03-01-1965 te Boxmeer, oud 87 jaar.
Uit dit huwelijk werden 5 kinderen geboren; Mariet, Gerrit, Mien, Berthe en Nollie.

Arnoldus Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 24-04-1875, als zoon van Gerardus Hubertus Verhofstad en Anna Maria Vink, trouwt 1e huw op 14-05-1907 te Vierlingsbeek met Maria Lamberdina Deenen, geboren te Vierlingsbeek 1881, als dochter van Jan Peter Deenen en Wilhelmina Antonia Vermaaten, overleden te Vierlingsbeek 06-05-1922, oud 41 jaar.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. Johannes Gerardus Marie, geboren te Vierlingsbeek 06-09-1908, overleden te Nijmegen 11-02-1933, oud 24 jaar, ongehuwd, beroep ambtenaar ter secretarie.
2. Gerardus (Gerrit) Franciscus Marie Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 25-08-1909, als zoon van Arnoldus Verhofstad en Lamberdina Deenen, trouwt met Theodora Jilesen, overleden te Sambeek 28-03-1942, oud 32 jaar, beroep molenaar.
3. Franciciscus (Frans) Johannes Wilhelmus Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 15-01-1912, beroep molenaar.
4. Maria Wilhelmina Alberta Catharina Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 25-01-1913.
5. Wilhelmus Johannes Josephus Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 23-09-1914, beroep molenaar, vertrekt op 30-04-1934 naar Meerlo.
6. Albertus (Bertje) Gerardus Antonius Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 23-09-1914, beroep molenaar, vertrekt naar Meerlo van 26-09-1929 t/m 11-07-1934. Overleden 23-05-1977, oud 62 jaar, bekend als “Bertje van de meule”.
7. Henricus Elisabeth Nicolaas Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 06-12-1915, beroep huisschilder.
8. Josephus Anthonius Verhofstad, geboren te Vierlingsbeek 25-01-1917, beroep bakker.
9. Josephina Joanna Theodora, geboren te Vierlingsbeek 1918, overleden te Vierlingsbeek 09-03-1919, oud 11 maanden.

Arnoldus trouwt voor de tweede keer op 13-11-1923 te Vierlingsbeek met Maria Coolen, geboren te Waalre 12-08-1876, als dochter van Renier Coolen en Maria Dekker.

De molen werd in de tweede wereldoorlog praktisch volledig verwoest. De molen werd nog wel opgelapt maar de wieken werden niet meer teruggeplaatst. Er werd overgeschakeld op het malen met een dieselmotor. Later werd ook het restant van de oude windmolen gesloopt om plaats te maken voor een ander bouwwerk. In 1960 biedt Frans Verhofstad de inventaris van de maalderij, bestaande uit een Thomassen 30 PK motor, ijzeren maalstoel fabr. Poëth met een koppel 17er kunststenen fabrikaat Jaspers, te koop aan in het blad “de molenaar”. Frans Verhofstad is de laatste molenaar, nadien werd Lambert Litjes de eigenaar.

Molenaars, pachter en eigenaren:

1828-1830	Gerard Aerts (eigenaar)
1830-1847	Hendrik Aerts (eigenaar)
1829-1835	Nicolaas Koppens (pachter) molenaar afkomstig van Heeswijk
1847-1850	Mogelijk is in deze periode Arnoldus van den Bergh hier molenaar?
1850-1872	Arnoldus pacht de molen van Oirle van Hendrik Aerts 1850-1878
1872-1925	Gerard Verhofstad (eigenaar)
1921-1933	Arnoldus Verhofstad (eigenaar)

1933-1945	Wed. Arnoldus Verhofstad (eigenaar)
1933-1941	Gerrit Verhofstad (molenaar/eigenaar) vertrekt in 1941 naar Sambeek
1942-1966	Frans en Bert Verhofstad (molenaar/eigenaar)

Bronnen: BHIC, www.allemolens.nl, Frits Harteman en familie Nielen uit Canada.

Peter Pouwels

Verslag van de jaarvergadering dd. 11-2-'14

Locatie: Gemeenschapshuis "de Jachthoorn" te Sint-Hubert
Aanvang: 20.00 uur
Aanwezig: 22 leden
Afmelding: 10 leden

1. Opening
De voorzitter Harm van Es heet iedereen van harte welkom op deze jaarvergadering, met daarbij een speciaal welkom voor Marloes van de Hei. Na de huishoudelijke mededelingen wil Harm snel verder met punt 2 van de agenda, namelijk de introductie van Marloes.

2. Introductie molenconsulent Marloes van de Hei
De molenstichting Noord-Brabant heeft voortaan een molenconsulent nl. Marloes van de Hei. Zij is nu vooral belast met het in kaart brengen van molens die er slecht aan toe zijn en te proberen om deze molens weer in een betere staat te krijgen. De provincie heeft van de rijksdienst voor het cultureel erfgoed een flink bedrag gekregen dat besteed moet worden aan restauraties. De rijksdienst zal alleen de onderhoudssubsidies verstrekken (BRIM) en de provincies moeten voor de restauratiegelden zorgen. Voor Noord-Brabant betekent het dat er 3,4 miljoen euro beschikbaar is voor de restauratie van molens. Marloes gaat zorgen voor de ondersteuning van subsidieaanvragen, vergunningen en adviezen (dus de procedures). Voor de technische zaken verwijst zij naar de molenbouwers en molenaars. Restauraties zijn klussen boven de € 100.000, daaronder worden het onderhoudswerkzaamheden genoemd. In onze regio lopen er aanvragen van Mill, Katwijk en Cuijk. Het totale bedrag wordt uitgesmeerd over 2013 t/m 2015. Het subsidiabel bedrag is 70% van het totale restauratiebedrag, mits de overige 30% ook geregeld zijn. De restauratiesubsidie is alleen bedoeld voor instandhouding en niet om bv. van een romp weer een volwaardige molen te maken. Vanuit deze regio zijn niet al te veel aanvragen en Marloes vraagt om met haar contact op te nemen of andere molens ook voor eventuele restauratie in aanmerking komen.

3. Jaarrede door de voorzitter
De voorzitter laat het afgelopen jaar middels een PowerPoint-presentatie de revue passeren. De volgende onderwerpen werden door Harm uitgelicht.
1. De Molenvriend is het visitekaartje van onze vereniging. De kosten worden scherp in de gaten gehouden. Om op de verzendkosten naar Duitsland te besparen post Peter Pouwels de Molenvriend tegenwoordig in Duitsland. Ook werd uitgelegd dat het niet plaatsen van het artikel over de molen van Beers een besluit is van de redactie omdat die toen vond dat het geen nieuwswaarde had omdat dit al in de regionale pers had gestaan.
2. Door de financiële toestand van de vereniging is er geen contributieverhoging nodig.
3. De voorzitter vroeg zich af of er nog behoefte is aan nieuwe ansichtkaarten of ander promotiemateriaal. Verschillende ideeën komen naar voren en zullen later dit jaar door het bestuur uitgediept worden.
4. De website zal waarschijnlijk een opfrisbeurt krijgen, later meer hierover.
Verder werden diverse onderwerpen aangehaald zoals die in het overzicht/jaarverslag van de secretaris stonden.

4. Jaaroverzicht 2012
Alle aanwezige leden hebben een overzicht van het jaarverslag ontvangen. De voorzitter vraagt de vergadering of er nog op- en aanmerkingen zijn, waarop alles akkoord werd bevonden.

5. Financieel verslag 2012
Het financiële verslag werd gepresenteerd op het scherm en toegelicht door de penningmeester. Hij merkte op dat het bedrag van de Rabobank door zijn vrouw en hemzelf op de Rabo verenigingendag bijeengefietst is.

6. Verslag kascommissie
De commissie bestond uit Frits Harteman en Robert Hoffman. Robert melde dat zij de boeken zorgvuldig steekproefsgewijs hebben gecontroleerd en dat alles prima in orde is. Na deze woorden werd de penningmeester gedechargeerd voor het gevoerde financiële beleid van het afgelopen jaar.

7. Mutatie kascommissie
Robert heeft zijn termijn van twee jaar in de kascommissie er op zitten, waarvoor dank. De vacature wordt voor de komende twee jaren vervuld door Perry Hendriks.

8. Bestuursverkiezing
Peter Pouwels en Walter Cornelissen zijn aftredend en herkiesbaar, er hebben zich geen nieuwe kandidaten bij het bestuur gemeld. Met instemming van de vergadering zijn zij herkozen voor een nieuwe periode.

9. Molenvriend
Oproep aan de leden toch weer kopij naar de redactie te sturen en op tijd te reageren als er gevraagd wordt om de vaste artikelen. Tevens een oproep voor nieuwe ideeën en series.

10. Lokale molendag
Op de molens van Gassel, Linden, Nederasselt, Heumen, Plasmolen, Cuijk en Oeffelt zal er op Tweede Paasdag 21 april van 11:00 tot 17:00 uur een lokale molendag georganiseerd worden. De organisatie (Rob Snel en Peter Pouwels) hiervan is nog in een pril stadium. Later meer hierover.

11. BBQ
Er ligt een voorstel om een BBQ te organiseren bij de watermolen in Oploo. Bij slecht weer kan men hier naar binnen. Dit wordt gerund door het schuttersgilde. Wie wil dit mee organiseren?

12. Embleem molenvrienden
Het bestuur heeft emblemen van de Molenvrienden gemaakt voor op de overall of werkjas. Deze kunnen voor een gereduceerde prijs van € 2,- bij de penningmeester gekocht worden.

13. Veiligheidsbladen
Tijdens de vergadering worden veiligheidsbladen getoond met de toegangsinfo en wat te doen bij een crisissituatie. Deze bladen worden voor iedere molen aangepast en geplastificeerd door Pieter Aarts, aan hem moeten ook de juiste gegevens gestuurd worden. Het voorbeeld zal door de secretaris naar de molenaars gestuurd worden. Veiligheid zal later dit jaar op de agenda komen.

14. Jubilea
Op de vraag of er iemand iets te vieren had dit jaar, kwam geen antwoord. Het bestuur heeft voor dergelijke jubilea een budget van 250-300 euro beschikbaar. Wel was er de mededeling dat de Brabants-Vlaamse molenaars contactdag op 11 oktober in de regio Eindhoven gehouden wordt en op 17 augustus is er een molenfeest in Ven-Zelderheide.

15. Rondvraag/mededelingen
Jan Selten: mededeling dat er met de overbuurman onderhandeld wordt over het bedrijfspand dat daar gebouwd gaat worden. Jan gaat er ook van uit dat er Van Busselneuzen op de molen komen. Tevens de mededeling dat de Hamse molen is uitverkozen als examenmolen in april.

16. Sluiting vergadering
De voorzitter sluit de vergadering en wenst iedereen een goede reis naar huis.

Walter Cornelissen
secretaris

Molenpoëzie

Het onderstaande gaat over de Schermer. Over de drooglegging van dit meer in de 17e eeuw is reeds veel geschreven. Bij de molenliefhebbers vooral bekend om het grote aantal molens c.q. molengangen dat daarvoor gebruikt is en waarvan helaas het overgrote deel weer verdwenen is. In het boek Schermerland worden zowel de molens als het drooggelegde land met zijn bewoners en bebouwing beschreven. In onderstaand proza geeft de auteur een stukje verleden, en wat van de tegenwoordige tijd weer.

Zuid-Schermer

Ik stop de auto
boven op de dijk.
De ringvaart rechts, veel riet en
verder het oude land
van West-Graftdijk noorduit, de Schermer langs.

De visser-bermtoerist is nieuw, maar oud is de hoop
op goed geluk, juist nu vandaag.
Links is het leeg en ruim:
de zestien molens van voorheen
zijn weg.

Weg ook de jeugd, de armoe en ’t besef
dat het altijd was en altijd zo zou zijn:
de boeren daar en zij hier langs de dijk.
Wat groente en de rest op ’t lapje grond
en voor de kinderen hetzelfde leven, altijd weer.

De zorg voor ’t water, drie-traps uit de poldervaart
de ringsloot in op weg naar zee,
ver voorbij de eigen blik en horizon.
Hoe zou ’t ook anders kunnen
zonder hen?

Maar het was niet waar!
Hoekig, kantig ligt nog de kolk om
waar eens de molen stond: machine, woning,
van één tot zestien, keurig in de rij.
Want orde is alles.

Orde, eindeloze zorg en zweet en geld
scheidt het land en welvaart nóg van ondergang en dood.
Is niets dat bleef?
De wolken gaan en ’t land ligt leeg en ruim.

De reiger steekt en grijpt een aal, een vis…
Ja, hij is het die er altijd was en nog steeds is,
én riet.

Uit: Schermerland door J.J. Schilstra

Aan de licht

Drie generaties molenmakers Beijk

De geschiedenis start met Hubertus Beijk, in de omgang Bèr genoemd, geboren in 1916 in Budel-Schoot. Hij was van beroep meubelmaker en zag in 1936 dat in zijn dorp de eerste molen werd uitgevoerd met Van Bussel-stroomlijnneuzen. Hij ging in ’37 in dienst bij Huub Adriaans, een van de oprichters van dit molenmakersbedrijf uit Weert, en leerde daar het molenmakersvak. Later, begin van WO II, kwam hij in dienst bij Christ van Bussel in Budel, omdat bij Adriaans veel van de materialen op de bon, of schaars waren. Van Bussel had wel werk, zodoende ging Bèr, ook wel Huub genoemd, door het hele land molens verbusselen. Hij was daardoor veel op reis en in de kost. In 1944 bracht hij stroomlijnneuzen aan op de voorganger van de huidige molen Nooitgedacht te Afferden. Ten gevolge van het oorlogsgeweld moest Beijk evacueren naar een boerderij vlakbij Well. Daar leerde hij zijn vrouw Tinie kennen. De molen werd door terugtrekkende Duitse troepen opgeblazen inclusief de spiksplinternieuwe verbusselde wieken.

In 1946 overleed Van Bussel en begonnen Bèr en zijn broer Harrie voor zichzelf. Eind jaren ’40 gingen Bèr en zijn vrouw aan het Rimpelt in Afferden wonen naast de molen van Tinie haar broer Chris. Uit hun

Harrie met vader bij de molen Nooitgedacht

Harrie onder het toeziend oog van vader Hub kammen aan het bijvijlen

huwelijk werden vier kinderen geboren. Twee oudere broers en een zus en als jongste Harrie(1956). De oudste broer verongelukte op driejarige leeftijd ten gevolge van een auto-ongeluk. Bèr bleef tot zijn 65e actief in het bedrijf.
In 1958 werd de molen “Nooit Gedacht” aan het Rimpelt, via de Rijksschadeloosstelling gerestaureerd door Ber Beijk en zijn zwager/eigenaar Chris van den Bergh, met gebruikmaking van onderdelen van de St.-Josephmolen uit Venray-Heide.
De jongste zoon Harrie gaat van jongs af al mee naar de molens. Na de gevolgde Havo in Boxmeer, gaat hij in mei 1975 bij zijn vader werken. In ’81 neemt hij als zelfstandige het bedrijf over. Hij maakt en restaureert diverse standaardmolens o.a. Kessel, Bakel, Someren, Geffen en Volkel. Bijzonder trots is hij op de geprefabriceerde standaardmolens in Brielle en die in Berlijn(Marzahner Mühle, 1994), welke laatste in

Harrie aan het klussen

6 weken ter plaatse werd opgebouwd.

De eerste 10 jaar werkte hij ook nog actief mee in de productie. Er werden nieuwe medewerkers aangetrokken. Peter Verstraten (’60) en Arjan Rijkers (’68). De werkvoorbereiding en advisering gaat steeds meer tijd kosten, daarom zit Harrie steeds meer achter het bureau. De laatste jaren legt het bedrijf zich ook meer toe op restauratie van andere monumentale gebouwen zoals boerderijen, kerken en andere houtconstructies. Wanneer constructies of houten delen ernstig zijn aangetast, wil het niet zeggen dat deze altijd vervangen moeten worden. Indien mogelijk worden de originele materialen van de oorspronkelijke constructie gebruikt en indien nodig worden zorgvuldig reparaties uitgevoerd. Ze noemen zich nu naast molenmakers ook houtrestaurateurs.

Ook nieuwe constructies in bilingahout of eikenhout, zoals een schaapskooi in Well en een uitzichttoren in Afferden, maken tegenwoordig onderdeel uit van hun leveringsprogramma. Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van de diensten van de ZZP’er Reinald Janssen.

Harrie trouwde op 28 aug. ’81 met Nel, dat wist hij nog; zonder op te zoeken! Ze kregen twee kinderen. Een dochter Emmy die momenteel in Amsterdam woont en een zoon Max die inmiddels 23 jaar is. Harrie, nu 57 jaar oud, is aan het afbouwen en draagt geleidelijk het bedrijf over aan Max. Nu treedt de derde generatie aan.

Max heeft op het ROC te Nijmegen een bouwkundige en een timmeropleiding genoten. De praktijk volgde hij bij het bedrijf van pa zodat hem al de nodige ervaring in het molenmakersvak bijgebracht is. Op dit moment volgt hij nog een avondopleiding tot ondernemer in Arnhem, inmiddels zit hij in het vijfde jaar van de zesjarige opleiding.
Vorig jaar begon hij als zelfstandige en nam hij de BV over. Dit jaar het personeel en de gereedschappen. Het onroerend goed zit nog bij Harrie.
Max ziet de toekomst positief tegemoet. Hij verwacht dat de restauratiebehoefte aan monumenten en molens gewoon door zal gaan en dat de markt in de houtrestauraties en constructies in duurzaam hout wellicht nog zullen toenemen. Wij wensen hem op het prille ondernemerspad veel succes. Maar pa blijft voorlopig nog als adviseur en “stand-by” opereren.
In het pakhuis van de molen “Nooit Gedacht” is nu

Max aan zijn nieuwe werkplek, het bureau

een gastenverblijf voor 12 personen gerealiseerd.
Zo'n tien jaar geleden kwam de gemeente met een voorstel om onder de molen een groepsaccommodatie in te richten, omdat er een tekort was aan dit soort voorzieningen in de gemeente. Maar omdat de molen een rijksmonument is, moesten er diverse vergunningsprocedures doorlopen worden. Dat ging allemaal niet zo soepel. Omdat nu het beleid van de rijksdienst m.b.t. herbestemming van monumenten een issue is, gaat alles vele malen sneller en kon onlangs met de verbouwing van het pakhuis worden gestart. Daar hebben we dankzij Frank Heeren al wat over kunnen lezen in de "Molenvriend".
Dit initiatief wordt door de gemeente Bergen dan ook zeer gewaardeerd. Dat zie je aan het Limburgs monumentenschildje en het ANWB-bord bij de molen.

De National 27 pk perslucht/dieselmotor met maalstoel is verkocht aan molenbouwer Vaags uit Aalten. De toegang tot het gastenverblijf zit aan de rechterzijde van het gebouw. Er is beneden een royale woonkamer met keuken en toilet gemaakt. Dit toilet is ook toegankelijk voor de molenaars. Op de aangebrachte tussenvloer liggen de slaapkamers. Het ziet er goed uit.
De scepter over dit geheel ligt in de kundige hand van Nel. Binnenkort gaat de website in de lucht. Rond het verschijnen van dit blad wordt het gastenverblijf geopend.
De eerste reserveringen van een groep Duitse molenaars zijn al binnen. Wie volgt!

Interview door Mari Goossens

Nel aan de slag in het gastenverblijf

Molens in de regio

De Martinus te Beugen

De Martinus draait zijn toertjes met grote regelmaat en er zijn nog steeds een aantal klussen waar we onze tijd op de molen mee vullen. De vorige keer heb ik al geschreven dat we het maalkoppel aan de zuidzijde hebben opengelegd omdat er een grote onbalans in zit. Het lijkt erop dat de oorzaak hiervan is, dat de ligger niet waterpas meer ligt, er was een extra opvulling van ca. 1,5 cm nodig om dit op te lossen.
Nu zijn we bezig met het scherpen, hiervoor krijgen we op 17 april advies van Hans Titulair, verdere informatie hierover krijgt u per mail van Walter.
Op advies van Jan Selten zullen we een paar 'ultrasone ongedierteverdrijvers' aanschaffen, we hebben last van muizen, konijnen, en vogels in de kap. In de Molenvriend no. 86 zullen we u laten weten wat onze ervaring met deze kastjes is.
Ook beginnen de plannen voor het maken van een toilet en kantine-ruimte steeds meer vaste vorm te krijgen, binnenkort worden de plannen bij de gemeente ingediend.
Ook de meidoornheg aan de westkant van de molen is geknipt, een werkje dat niet zonder handschoenen is aan te pakken.

Harm van Es

De Jan van Cuijk

Het gemeentebestuur van de gemeente Cuijk heeft aan Beijk molenbouw opdracht gegeven om voor de Jan van Cuijk een bouwbestek te maken. Dit bouwbestek, samen met een historisch onderzoeksrapport en een sluitende begroting is de basis voor de subsidieaanvraag bij de provincie Noord-Brabant.
Molenaars Johan en Stefan en de molenmakers Harrie en Max van Beijk molenbouw hebben op de molen de onderhoudsstaat en wensen van eigenaar en molenaars bekeken. Max Beijk is de derde generatie molenmaker waar we mee gaan samenwerken op de Jan van Cuijk. Het gevlucht zal compleet vervangen gaan worden en voorzien worden van nieuwe van Busselneuzen met remkleppen. De Pot-roede die in 1884 nieuw geleverd is voor de Jan van Cuijk zal worden hersteld en weer teruggeplaatst gaan worden. Omdat de kruivloer gerepareerd/vervangen moet worden is besloten om de kap van de molen te lichten en naast de molen te plaatsen. Dit geeft extra ruimte om aan de kruivloer te werken. Tijdelijk zal een noodkap geplaatst worden. Als de kap naast de molen staat is het ook makkelijker om de lange en korte spruiten te vervangen en de balkkoppen van de voeghouten te repareren. De staart zal voorzien worden van een nieuwe kruibok. De molen zal geheel geschilderd gaan worden, en in de molen zullen vele kleinere zaken aangepakt gaan worden zoals vervangen/repareren van de luizoldervloer, repareren van de steenschijf, enkele veiligheidsaanpassingen en vervangen van deuren. Gelukkig kan gemeld worden dat de gemeente Cuijk een ruime financiële reservering heeft gemaakt, wat het uitvoeren van de geplande werkzaamheden vergemakkelijkt.

Het opengelegde koppel van de Martinus

De molenaars zijn ondertussen wekelijks op de molen te vinden om deze te laten draaien en indien mogelijk te malen. Voor Molendag Land van Cuijk Noord zal de molenromp nog gereinigd gaan worden.
Wij hopen in augustus van de provincie Noord-Brabant de beschikking te mogen ontvangen, zodat dit najaar nog begonnen kan worden met de restauratie.

Stefan Willems

De Bergzicht te Gassel

Op advies van de controleur voor bliksemafleiders is enige tijd geleden een nieuwe aardpin geslagen door een erkend installateur. De pin heeft een lengte van 60 meter. Er is ook een verbinding gemaakt van roe tot roe en naar de bovenas. Ook hebben we alle bevestigingen schoongemaakt en ingevet met kopervet. Volgens de controleur is het verstandig dit regelmatig te doen.

Op de heklatten hebben we het ijzer vervangen door

lood. Dit omdat de molen wanwichtig was. Om dit te verhelpen hebben we het lood wat verzwaard en onder de busselneus geplaatst zodat het probleem opgelost is en het lood niet zichtbaar is.

De aansluiting van de meelring naar de meelpijp lekte. We hebben nu een naadloze aansluiting gemaakt, zodat het niet meer stuift. Van de meelbak waren wat plankjes versleten. Deze zijn nu vervangen.

Jos van der Heyden

De Lindense molen te Katwijk

De eerste drie maanden van dit jaar zijn rustig verlopen en daardoor is er weinig te melden. Door de zachte winter hebben we veel en goed kunnen draaien. De duiven zijn dit jaar vroeg actief met het broeden in de kap. We hebben al een flink aantal eieren verzameld, genoeg voor een grote omelet. De aanvraag voor de restauratiesubsidie is de deur uit en nu maar afwachten of het gehonoreerd wordt.

Peter Simons

De Korenbloem te Mill

Eindelijk is het dan zover: de firma Beijk is begonnen met het restaureren van molen de Korenbloem in Mill. Beide roedes en de staart zijn eraf gehaald en zijn inmiddels al gestraald en worden nu gerestaureerd.

De roedes zijn oude dubbelgeklonken potroedes. Ook de staart is een oude potroede geweest en de vraag is of deze nog gerestaureerd kan worden, omdat deze voor 70% vergaan is. De oude draagbalk is verwijderd en de nieuwe zit al weer op zijn plaats. Ook zijn er diverse nieuwe balkkoppen aangegoten met epoxyhars. Momenteel is Beijk druk bezig in de werkplaats met het maken van nieuwe staven en kammen. De

Restauratiewerk voor de molen van Mill in de werkplaats van molenmaker Beijk.

De Korenbloem te Mill na het verwijderen van de roedes voor restauratie. De nieuwe draagbalk is zojuist naar binnen geschoven.

luitafel (een oud rondsel) ligt ook in de werkplaats voor restauratie.

Ondanks de enorme drukte hier in Mill heb ik mijn eerste draaiuren af laten tekenen bij Mari Goossens in de molen van Rijkevoort. Ik heb het daar op dinsdagmiddag prima naar mijn zin en kan het goed vinden met Mari. Als er op de dinsdagen voor voldoende wind gezorgd is, zegt Mari “hobbelen”, en trekt dan de vang los.
Ook staat hij lachend toe te kijken hoe ik na het afzeilen het opgerolde zeil achter het gevlucht moet slingeren, al doende leert men. Ik heb er erg veel zin in en vind het leuk om te doen.

Op www.molenvanmill.nl is de restauratie op de voet te volgen, alles wat er rondom de Korenbloem gaat gebeuren is daarop te zien met mooie foto’s.

Ramon Ligthart

De Maasmolen te Nederasselt

Afgelopen maand zijn de restauratiewerkzaamheden op de Maasmolen afgerond. De opdracht tot herstel van het dak werd uiteindelijk iets uitgebreider dan verwacht. Peter Coppes kwam er al snel achter dat niet alleen het bitumen en de schaliën vervangen moesten worden, maar ook een deel van de beplanking, de daklijsten, luikap en de beplanking van de hoekstijlen. Het werden bij elkaar drie weken hard werken, gelukkig met prachtig droog weer. Middels dikke balken die via de speciaal hiervoor aangebrachte gaten onder de daklijsten werden geschoven, werd een complete steiger rond het dak aangebracht. Het slopen kon beginnen en alras werd duidelijk dat aan de achterzijde van de kast (schaduwzijde) de beplanking erg slecht was. Theo v. Bergen heeft ons nog geleerd dat 80 % van de wind uit het zuidwesten komt, waardoor de molen in rust ook meestal op deze stand staat. Aan de achterzijde (noordzijde) komt dan weinig zon en blijft het vochtig. Ook de mooi gegolfde daklijsten waren er slecht aan toe en moesten vervangen worden. Na het aanbrengen van de beplanking en de bitumenlaag werden de schaliën aangebracht, welke stuk voor stuk bezaagd moesten worden. Wat de hoekstijlen betreft was het zeer bijzonder, dat zich hier een specht op had uitgeleefd. Het hout was zo rot dat ongedierte hierin beschutting voor de winter had gezocht. De specht had meerdere forse gaten in het hout gehakt, zonder al teveel hoofdpijn op te lopen, zo zacht was het. De molen staat er weer prachtig bij, al was het bij de eerste keer draaien wel even schrikken. De kap was iets te breed aan de voorzijde, waardoor de roede langs de schaliën schuurde, gelukkig zonder al te veel schade te maken. Binnen een paar dagen was dit euvel ook alweer verholpen door Peter Coppes.

Werk aan het dak van de Maasmolen te Nederasselt

Ook konden we nu eindelijk de nieuwe zeilen voorhangen, die Sipke Koning ons had geleverd. Dit kon helaas niet eerder, omdat de molen verkeerd stond en het kruien niet mogelijk was door de hoogwerker die in de weg stond. Tijdens de jaarvergadering van het Gilde in het Openluchtmuseum had ik al kennis gemaakt met Sipke en gezien dat hij een hoge kwaliteit zeilmakerswerk levert. Sipke komt zelf opmeten en voorhangen en het resultaat is dat de zeilen perfect hangen en geen plooien trekken. We kunnen er deze zomer weer tegen en hopen veel draaiuren te maken.

Rob Snel

De Vooruitgang te Oeffelt

De afgelopen periode stond in het teken van de molenstenen. Op de maalzolder hebben we steenkuip geopend, schoongemaakt en weer gemonteerd.
Het boerengemaal hebben we gedemonteerd en de stenen gebild. Dit omdat de stenen te bot waren om te malen. De loper weer gemonteerd, nu blijkt dat deze nog in onbalans is. Dit gaat de komende periode opgelost worden door een “bakje” te maken waar we lood in kunnen doen. Daarna zal de verstelinrichting van de loper opnieuw afgesteld worden.

9 april a.s. gaat Peter Arts op examen op “De Ster” in Wanroy bij Jan Selten.

John Houben en Theo van Bergen

De Korenbloem te Oploo

Dit voorjaar krijgt de molen een onderhoudsschilderbeurt. In 2016 wordt de molen geheel nieuw geschilderd en dan in de oude kleuren van vóór de restauratie in 1966. In de onderbouw zijn twee nieuwe deuren geplaatst.
Het wachten is nog op een onderhoudsbeurt door de molenbouwer waarbij speciaal aandacht is gevraagd voor de slekken. Ook moet de staart weer hoger worden gehangen.

Er is veel vraag naar speltproducten, onze eigen voorraad is lang niet toereikend en we moeten van her en der bijslepen voor onze klanten. De oude pelmachine maakt plaats voor een nieuwere variant en we hopen zo minder gebroken korrels te krijgen.
Nieuw is leerling Sonja die een half jaartje mee zal draaien op de standerdmolen. Zij is al zeer bedreven in het aanzetten van nieuwe onderhoektouwen. Er zijn weer volop excursies.

De watermolen te Oploo

Binnenkort komt het Waterschap Aa & Maas op bezoek om te bekijken hoe we het beste de enorme

hoeveelheid slib in de molenkolk en molenbeek kunnen verwijderen. Het beste zou opzuigen zijn, omdat dan de kanten enz. niet kapot gereden worden.
Direct vóór de watermolen komt hoogstwaarschijnlijk een nieuwe waterloop. Het bedrijf van Peter van Daal, die ook de watermolen van Vierlingsbeek heeft gedaan, zal dan een soort betonnen bak maken met daarop een gemetselde krimpmuur. Reparaties aan het rad zullen daardoor wellicht worden uitgesteld maar zijn ook nog niet zo urgent.
Een initiatief om de watermolen te gebruiken voor stroomvoorziening zal wel niet doorgaan door de verhouding kosten/geschatte opbrengst.
Kom op 17 mei allen kijken naar het bezoek van de Lelijke Eendenclub die op die dag ook het koningsschieten van het St.-Matthiasgilde met een bezoek vereren.

Jan van Riet

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Nog even iets over de afsluiting van het vorige jaar. Op 22 december werd er een kerstmarkt door de buren georganiseerd waardoor wij veel aanloop kregen en snel door onze voorraad kruidkoekenmeel heen raakten. Tijdens de storm op 24 dec. sneuvelde onze kerstster en de kerstboom van de brasserie. Dat was jammer van al het werk. We hebben hem maar niet weer gerepareerd.
In de statistiek, in het jaarverslag voor de gemeente, hebben we gemeld dat we afgelopen jaar 84 keer open waren,668 bezoekers mochten ontvangen en 60500 omw. maakten.

De elektra-installatie is nog afgewerkt door een paar nieuwe stopcontacten ter vervanging van stekkerdozen.
Verder is er een begin gemaakt met het afbikken van het verschimmelde stucwerk in de invaart. De vorige molenaar Robbert Verkerk had reeds het stucwerk op de opslag en maalzolder verwijderd. Voor dit werk heeft Paul een compressortje geregeld met een pneumatische beitel. Hiermee gaat de grove kalkmortel er redelijk goed af. We hebben de defecte haakse slijper gerepareerd, waar we met een roterende staalborstel het resterende stucwerk eraf krijgen. Het geeft een troep, herrie en een heleboel stof. Maar omdat we nu een redelijke bezetting op de molen hebben schiet het toch aardig op.
Ramon Ligthart, de eigenaar van de Korenbloem uit Mill, heeft na de contacten met ons (zie vorige nummer), besloten zich aan te melden als vrijwillige molenaar. Omdat hij alleen op dinsdag vrij heeft, komt hij bij ons wat praktijkervaring opdoen.
Omdat de aandrijfriem van het gemaaltje bij het aanlopen gemakkelijk van de aandrijfpoelie afliep, hebben we een spanrol op de riem geplaatst. Dat helpt wel iets.
Wat oud handgereedschap wat op de molen lag, zoals ’n dorsvlegel, pikhouweel, een trekriek (omgebogen riek om sloten schoon te trekken) hebben we van nieuwe, van geriefhout gemaakte, stelen voorzien.

Onlangs zagen we bij het opzeilen dat een de voorzomen met windborden helemaal los kwam van de verrotte klufters. Die hebben we met lange houtdraad bouten weer enigszins vast kunnen zetten zodat we toch verantwoord kunnen draaien. Deze klacht, die al jaren geleden doorgegeven is aan de stichting en de gemeente, is weer eens onder de aandacht gebracht. Maar we krijgen, zoals gebruikelijk, taal noch teken op ons verzoek om spoedige reparatie.
Omdat we een paar leerlingen hebben, krijgt de vang het iets zwaarder te verduren. Dit had tot gevolg dat de musketonhaak tussen vangtouw en vangketting verboog en het vangtouw naar beneden kwam. We konden die snel vervangen en daarna rustig afzeilen.

Mari Goossens

De Heimolen te Sint-Hubert

Van de Heimolen valt te melden dat er afgelopen winter regelmatig gedraaid is. De wind was voldoende aanwezig om de molen lekker te laten draaien.
De bliksemafleider is door een bedrijf volgens het gilderapport helemaal up-to-date gemaakt. Helaas heb ik het afgelopen jaar altijd alleen moeten draaien door de ziekte van Harry. Begin dit jaar ging het steeds slechter met hem en op 2 maart is hij overleden. De Heimolen heeft daarom in de rouwstand gestaan, alsmede de andere molens van de vereniging.

Walter Cornelissen

De Hamse Molen te Wanroij

We zijn druk met vier examenkandidaten om ze voor te bereiden voor het examen op 9 april. Betreffende de nieuwbouw t.o. de molen zijn we zo goed als rond met de eigenaar.
Over het gevlucht zijn we nog in gesprek met de gemeente, zoals het er nu uitziet moeten we toch wachten tot volgend jaar. Nu de boerenbond zijn activiteiten naar elders verplaatst heeft, weten we niet of we nog maalgoed krijgen.

Jan Selten

www.boladviseurs.nl

bol

- Accountancy
- Fiscaal
- Juridisch
- Corporate Finance
- Internationaal
- HRM

BEIJK

molenmakers

boutrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a, 5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910, fax 0485-532305
www.beijk.biz

MOLENSTEENMAKERIJ

HANS TITULAER

voorheen
HEINRICH VAN HEES

Voor de beste kunstmaalstenen als ook blauwe basaltlavamaalstenen.
Tevens wrijfstenen, kweernen (romeins model)
demonstratiestenen (doorsnede: 10, 15 of 20 cm.)
en huishoudmolens.
Zeer snel en vakkundig scherpen van uw molenstenen en
maaltechnische adviezen.
www.molenstenen.nl
Werkplaats: Rijksweg 146 6586 AB Plasmolen, Nederland
Telefoon: 024-696 36 54 / Fax: 024-696 36 57
GSM: 0653667686 / E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Als je vooruit wilt in de veehouderij,
kom dan eens met Hendrix praten.

Natuurlijk moet uw voerleverancier verstand hebben van voer. Maar hij moet ook met verstand van zaken kunnen meepraten over huisvesting, gezondheid, bedrijfsontwikkeling en milieu. Want uw bedrijfsresultaten hangen van veel meer af dan van voer alleen.
De Legpluimveegroep durft verder te kijken dan het voer dat zij leveren. Zij hebben een praktische kijk op hoe je een boerenbedrijf gezond kunt houden, nu én in de toekomst. Dat wordt des te belangrijker nu het er steeds meer om draait om de kosten te beheersen.

Hendrix

Legpluimveegroep
Hoofdstraat 4
6598 AD Heijen
telefoon 0485-490777

a nutreco company

Powered by HAVENS Since 1845

Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl

Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl